Tenon kiinteistönomistajat ry
Veikko Rintamäki
Juhani Taivalaho

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Maa- ja metsätalousvaliokunta
Eduskunta

Kiitämme maa- ja metsätalousvaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esitykseen HE 309/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuslain muuttamisesta.

Arvoisat valiokunnan puheenjohtaja ja jäsenet,

ASIANTUNTIJALAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSEEN HE 309/2018 vp

1. Eduskunnan tahto vs lainsäädännön muuttamiseen tähtäävä kansanliike

Hallituksen esityksestä puuttuu osakkaiden keskinäistä yhdenvertaisuutta ja vähemmistöosakkaiden oikeusturvaa parantavat sääntelyesitykset huolimatta eduskunnan aiemmin eri yhteyksissä ilmaisemasta tahdosta. Utsjoella tietyissä osakaskunnissa ongelmat pysyisivät ennallaan, jos osakaskuntien toimintaa säätelevät lait suovat edelleen osakaskunnille mahdollisuuden jatkaa varsinkin vähemmistöosakkaidensa syrjivää kohtelua myöntämällä heille **vain muutamia tunteja tai vuorokausia** viehekalastusaikaa koko kalastuskaudessa. Keskeinen ongelma on mielivaltainen pyydysyksiköinti. Myös kalastusoikeuksien kaupallinen luovuttaminen ulkopuolisille tahoille voisi jatkua edelleen hallitsemattomana.

Mielestämme on ilmeistä, että kalastuslain säätämisen jälkeen syntyneellä kansanliikkeellä ja tahallisilla luvattomilla kalastuksilla on vaikutusta julkisen vallan kiireellisiin toimenpiteisiin kalastuslain 10 §:n muuttamiseksi. Hallituksen esityksessäkin todetaan, että *”Esityksen arvioidaan parantavan tulehtunutta tilannetta Ylä-Lapin kalastusasioissa”.*

Eduskunnan tahto ilmenee nykyisen kalastuslain säätämisen yhteydessä hyväksytyssä **lausumassa**: *”Eduskunta edellyttää osakaskuntia koskevan yhteisaluelain (758/1989) muutostarpeiden arvioimista osakkaiden keskinäisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja osakaskuntatoiminnan kehittämiseksi”.*

Eduskunnan tahto ilmenee myös ns. Tenojokisääntöön liittyvässä maa- ja metsätalousvaliokunnan **mietinnössä 2/2017 vp** – HE 239/2016 vp, jossa valiokunta toteaa: *”Samassa yhteydessä tulee huolehtia myös **osakaskuntien pienosakkaiden oikeusturvan toteutumisesta*** (lihavointi tässä). *Valiokunta viittaa tässä yhteydessä myös kalastuslain uudistamista koskevaan mietintöönsä (MmVM 31/2014 vp — HE 192/2014 vp),*

jossa edellytettiin osakaskuntia koskevan yhteisaluelain muutostarpeiden arvioimista osakkaiden keskinäisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja osakaskuntatoiminnan kehittämiseksi. ***Valiokunta kiirehtii edellä todettuun viitaten yhteisaluelain muutostarpeiden selvittämistä ja tarvittavien muutosten valmistelua sekä esityksen tuomista eduskunnan käsiteltäväksi*** (lihavointi tässä)".

Lisäksi valiokunta kiinnitti huomiota hallitsemattomaan kalastusoikeuksien luovuttamiseen Tenojoen sivuvesissä: *"Asiantuntijakuulemisessa on esitetty viime vuosina Suomen puolen tietyillä sivujoilla tapahtuneen kalastusoikeuksien runsasta luovuttamista* ***ulkopuolisille tahoille, mikä on saattanut johtaa osin säätelemättömään kalastukseen*** (lihavointi tässä). *Valiokunta toteaa, että kyse on kuitenkin periaatteessa ollut nykyisen lainsäädännön sallimasta toiminnasta. Valiokunta pitää välttämättömänä, että osakaskuntien toimintaa sääteleviä yhteisaluelain (758/1989) säännöksiä sekä kalastuslakia muutetaan jatkossa siten, että* ***hallitsematonta oikeuksien luovuttamista ei sivuvesissä pääse tapahtumaan*** (lihavointi tässä)".

2. Kalastuskiintiöt ja niiden käyttö valtiolle kuuluvissa virtavesissä Utsjoella

Hallituksen esityksen 309/2018 vp nykytilaa esittelevässä osassa todetaan: "*Kalastuslupia on ollut saatavilla hyvin rajoitettu määrä, mistä syystä lupia ei ole riittänyt kaikille halukkaille ostajille. Paikallisten asettaminen ulkopaikkakuntalaisten kanssa samaan asemaan on koettu epäoikeudenmukaiseksi ja katsottu rajoittavan alueen saamelaisten ja paikallisten kalastuskulttuurin harjoittamismahdollisuuksia".* Tämä ei pidä kaikilta osin paikkaansa ainakaan Utsjoella.

Neuvottelupöytäkirjoista (esimerkiksi MH 4954/2016) selviää, että Utsjoen neuvottelukunnan paikalliset jäsenet vastustivat kaikkia Metsähallituksen esittämiä kalastuskiintiöitä ja katsoivat, että valtio ei voi ollenkaan myydä lupia heidän mailleen. Tämän seurauksena kiintiövuorokausia vähennettiin murto-osaan alunperin esitetyistä: Vetsijoen 750 vrk:n esitys pieneni 150 vrk:een, Utsjokeen ja Kuoppilasjokeen esitettiin yhteensä 1600 vrk, mikä pieneni Utsjoessa 225 vrk:een ja Kuoppilasjoessa 25 vrk:een. Kevojoen vain paikallisille henkilöille tarkoitettu kiintiö on 100 vrk. Kalastuskulttuurin harjoittamismahdollisuudet olisivat Utsjoella huomattavasti paremmat, ellei alunperin esitettyjä mittavampia kiintiöitä olisi Utsjoella vastustettu.

Kulttuurin harjoittamisen rajoittamisesta ei voi olla kyse, kun tiedetään, että esimerkiksi Kevojokeen vain paikallisille varatusta **100** vuorokauden kiintiöstä jäi vuonna 2017 käyttämättä **99** lupavuorokautta ja vuonna 2018 jäi käyttämättä **96** lupavuorokautta! Tältä osin hallituksen esitys on puutteellinen ja antaa virheellisen kuvan Utsjoen tilanteesta.

3. Kalastuslain 10 §:n muuttaminen tuo paikallisille yleiskalastusoikeuteen verrattavan oikeuden virtavesiin

Kalastuslain 10 §:n muuttaminen hallituksen esityksen mukaiseksi antaisi yhdelle kalastajaryhmälle käytännössä **yleiskalastusoikeuden virtavesiin** vastoin kalastuslain 7 §:n

3 momentissa säädettyä periaatetta. Lisäksi on huomattava, että suomalaisenemmistöisissä Inarin ja Enontekiön kunnissa suurin osa väestöstä ei voi vedota perustuslain 17 §:ssä tarkoitettuun oikeuteen ylläpitää kulttuuriaan. Utsjoellakin useat sadat kuntalaiset saisivat asumisensa perusteella kausiluvan valtiolle kuuluviin virtavesiin, vaikka eivät ole perustuslain 17 §:n tarkoittamaa alkuperäiskansaa.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan: ”*Kalastuslain uudistuksen yhteydessä valtiolle kuuluville Ylä-Lapin vesialueille tehdyt perustuslain 20 §:n ympäristöperusoikeutta toteuttavat kalastusrajoitukset ovat osoittautuneet osittain tarpeettoman voimakkaiksi suhteessa vaelluskalakantojen suojelun edellyttämiin kalastuksen säätelytoimenpiteisiin. Tästä syystä lohen sekä taimenen nousualueille sijoittuvan paikallisten kausiluvan palauttamiselle edellä kuvatun laajuisena ei arvioida olevan luonnonvaraperusteisia esteitä.”*

Esityksestä ei ilmene, millä tavalla rajoitukset ovat osoittautuneet tarpeettoman voimakkaiksi, kun sivuvesien lohikannoissa ei liene tapahtunut muutosta kolmen vuoden aikana. Tenojoen vesistön hoitosuunnitelmakin on vielä tekemättä.

4. Uusi 2016 voimaantullut kalastuslaki ja Tenon kalastussopimus

Uutta kalastuslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 192/2014vp) on perusteltu paikallisten asukkaiden kalastusoikeuden rajausta:” *Oikeuden nykyistä* (=vanhan kalastuslain mukaista) *laajuutta ei siten yksiselitteisesti voida perustella lapinkylien oikeuksilla tai esimerkiksi saamelaisella, kiinteään kotipaikkaan perustumattomalla elämäntavalla*”.

Perustelut jatkuvat: ”*Säännöksen 2 momentissa oikeus kalastukseen 1 momentissa tarkoitetun luvan nojalla rajattaisiin koskemaan vain muita kuin Teno- ja Näätämöjoen vesistön lohen- ja taimenen nousualueita, Tuulomajoen ja Paatsjoen vesistöjen taimenen ja lohen vaellusalueita, Tornio- ja Ounasjoen vesistöjen lohen ja taimenen nousualueita. Mainituissa keskeisissä vaelluskalavesistöissä kalastus on järjestettävä erityisesti vaelluskalojen kannat turvaavan kestävän käytön mukaisesti. Lisäksi osalla alueista kalastusta säännellään rajajokia koskevissa valtiosopimuksissa, joiden mukaisesti kalastus on järjestettävä. Näillä alueilla kuntalaisten kalastuslupa ei siten olisi voimassa*”.

Tenon kalastussääntöön liittyvässä hallituksen esityksessä (HE 239/2016 vp) korostetaan lohikannan tehokkaan säätelyn tarvetta seuraavasti: ”*Sopimus luo puitteet Tenojoen vesistön lohikantojen kestävän kalastuksen säätelylle sekä keinot niiden elvyttämiseksi kutukantatavoitteet täyttävälle tasolle. Lohikantojen hoito ja säätely pohjautuvat Pohjois-Atlantin lohen kansainvälisen suojelujärjestön suosituksiin ja varovaisuusperiaatteen soveltamiseen, jonka johdosta ne ovat sopusoinnussa Euroopan unionin yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden kanssa. Sopimus velvoittaa valtioita laatimaan yhteisen lohikantojen hoitosuunnitelman, joka on kalastuksen säätelyn lähtökohtana*”.

Lisäksi perustellaan: ”*Sopimuksen olennaisena osana on määräajoin uusittava kalastussääntö, joka sisältää määräyksiä muun muassa kalastusluvista ja lupakiintiöistä, sallituista pyydyksistä, kalastusajoista, rauhoituspäivistä, kalastukselta kielletyistä alueista, pyyntivälineiden teknisistä ominaisuuksista, veneiden rekisteröinnistä sekä ennalta sovituista*

toimenpiteistä kalastuksen vähentämiseksi lohikantojen kehityksen poiketessa olennaisesti niiden hoitotavoitteista".

Perusteluihin kuuluu myös: "*Nykyisen sopimuksen kuudennen artiklan mukaan sopimusosapuolet sitoutuvat antamaan sivuvesistöjä varten erillisiä säännöksiä ja ryhtymään toimenpiteisiin kalakantojen edistämiseksi*".

Sivuvesien kalastusta perustellaan Tenon kalastussopimuksen hallituksen esityksessä: "*Tenojoen sivuvesisääntö on sisällöltään suppeampi kuin rajajoessa sovellettava kalastussääntö ja siinä ei ole muun muassa kalastuskorttia koskevia määräyksiä eikä asuinpaikkaan perustuvaa erottelua kalastusoikeuksien käytössä. Sivuvesisääntö on kuitenkin monin osin samansisältöinen kuin pääuoman kalastussääntö*".

Samoin todetaan: "*Sivuvesien lohikantoihin kohdistuvaa kalastuspainetta pyrittiin hillitsemään kalastuslain 10 §:n 2 momentin sisältämällä rajauksella, jonka mukaan Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnassa asuvien oikeus saada Metsähallitukselta maksuton lupa kalastukseen kyseisissä kunnissa sijaitsevilla valtion vesialueilla ei koske Tenojoen vesistön lohen- ja taimenen nousualueita. Vaelluskalojen kestävää kalastusta ei nähty mahdolliseksi järjestää siten, että kuntalaisilla olisi täysin rajoittamaton, kyseisiin vaelluskalakantoihin kohdistuva kalastusoikeus."*

Kalastussopimuksen 16 artikla kuvaa sopimuksen sääntelytehokkuuden tarvetta: "*Osapuolten on välittömästi rajoitettava kalastusta tai lopetettava se kokonaan veden virtaaman tai muiden erityisolosuhteiden, kuten lohennousun olennaisen vähenemisen niin vaatiessa. Kalastusta rajoitetaan tai se lopetetaan ainoastaan siinä laajuudessa ja sillä alueella, jolla se on välttämätöntä kalakantojen turvaamiseksi. Paikallisia tahoja ja oikeudenhaltijoita on kuultava asiasta siinä määrin kuin tilanteen kiireellisyys sen sallii*".

Kalastuslain perusteluilla sekä kytköksillä rajajokisopimuksiin ja toisaalta Tenon kalastussopimuksessa (16 artikla) on haluttu selkeästi mahdollistaa tehokas säätelykeino luonnon lohen suojelemiseksi.

Tenon kalastussopimuksen hallituksen esityksessä perusteluna on lisäksi käytetty sitä, ettei sivujoissa sovelleta asuinpaikkaan perustuvaa erottelua.

Yhteenvetona voidaan todeta, että esitetty kalastuslain 10 §:n muutos vaarantaa säätelyn tehokkuuden sekä korostaa eriarvoisuutta kalastajaryhmien kesken. Eriarvoisuus saavuttaa aivan uuden ulottuvuuden, mikäli Tenolla jouduttaisiin artiklan 16 mukaisiin rajoituksiin.

5. Erityiset etuudet valtion vesiin

Useilla tiloilla on kiinteistörekisteriin merkittyjä erityisiä etuuksia valtion vesiin. Metsähallitus on tulkinnut, että tällainen etuus ei oikeuttaisi kalastamaan vavalla ja vieheellä. Tilanne jatkuu epäselvänä siitäkin huolimatta, että tuomioistuimen antamat ratkaisut ja syyttäjän tekemät syyttämättäjättämispäätökset ovat olleet vapauttavia. Asian lopullisella ratkaisulla olisi merkitystä Ylä-Lapin kalastuksessa, myös virtaavissa vesissä. Tilanne on myös ristiriitainen lakiesityksen 10 §:ään ehdotettuun muutokseen nähden. Paikkakunnalla asuvat voisivat lunastaa yleiskalastusoikeuteen verrattavan kausiluvan valtion vesiin

pelkästään asumisensa perusteella, mutta kiinteistörekisteriin merkityllä muualla asuvalla oikeuden omistajalla tällaista oikeutta samaan veteen ei olisi. Myös tämä asia tulisi ottaa tarkasteluun lakiesityksen eduskuntakäsittelyssä

.

6. Vähemmistöosakkaiden asema Tenojoen vesistön osakaskunnissa

Hallituksen esitys ei toteuta eduskunnan tahtoa osakkaiden yhdenvertaisuuden edistämisessä ja pienosakkaiden oikeusturvasta huolehtimisessa. Perustuslain julkiselle vallalle asettama velvollisuus perusoikeuksien turvaamisesta ei toteudu.

Edelleenkin kalastuslaki mahdollistaisi osakaskuntien pyydysyksiköinnissä omaksuman mielivaltaisen käytännön, mikä on johtanut minuutti-, tunti- ja vuorokausilupiin sivuvesissä. Professori Kaarlo Tuorin Tenon kiinteistönomistajat ry:lle laatimassa Tenojoen kalastussopimukseen liittyvässä asiantuntijalausunnossa käsitellään myös omaisuuden ydinalueen koskemattomuutta. Hän toteaa muun muassa, että oikeus vain yhteen kalastusvuorokauteen ei anna kalastusoikeuden haltijoille sellaista merkitystä, että vaatimus perusoikeuden ydinalueen koskemattomuudesta täyttyisi (s. 26). Nämä professori Tuorin esiin tuomat näkökohdat tulisi ottaa huomioon eduskuntakäsittelyssä.

Laskelmiemme mukaan **Utsjoella on 52 kalastuskieltoaluetta**, yhtä monta kuin Inarissa, Rovaniemellä, Kittilässä ja Savukoskella yhteensä. Utsjoen järvilaajentumat ovat viehekalastuskiellossa ja tunturivedet vaikeasti saavutettavissa, joten käytännössä kalastus on mahdollista vain virtaavissa vesissä. Uuden kalastuslain keskeinen tavoite oli turvata vapaa-ajan kalastuksen edellytykset koko valtakunnassa. Tavoite ei ole toteutunut Utsjoella, vaan vähemmistöosakkaiden mahdollisuudet kalastaa huononivat entisestään.

Tilanne Tenojoen vesistön alueen osakaskunnissa eroaa olennaisesti muutenkin muun Suomen olosuhteista, koska valtiosopimus Norjan kanssa koskee suurta osuutta osakaskuntien yhteisestä vesialueesta. Esimerkiksi Utsjoen kirkonkylän osakaskunnan vesialuetta Tenojoessa on yli 20 kilometrin matkalla.

Tenojokisääntö tunnustaa kyllä ulkopaikkakuntalaiset osakkaat kalastusoikeuden haltijoiksi Tenojoessa, mutta rajoittaa voimakkaasti kalastusoikeuden käyttöä. Kenelläkään ulkopaikkakuntalaisella osakkaalla ei ole oikeutta lunastaa kausilupaa Tenojoessa sijaitsevaan yhteiseen vesialueeseen. Suurimmalla osalla osakkaista on vain yhden vuorokauden kalastusoikeus siellä. Noin sadalla pienimmällä tilalla ei ole lainkaan mahdollisuutta käyttää kalastusoikeuttaan Tenossa. Sen sijaan kaikilla 10 §:n mukaiseen kalastukseen oikeutetuilla henkilöillä on jo kausiluvan lunastusmahdollisuus Tenojokeen - oli sitten osakas tai ei.

Esimerkkinä käyttämämme Utsjoen kirkonkylän yhteisen vesialueen osakaskunta on 2010 -luvulla tietoisesti rikkonut yhteisaluelain 28 §:ää, kun osakaskuntaan kuulumattomat on asetettu etuoikeutetumpaan asemaan kuin vähemmistöosuuden omistajat. Osakaskunnan kokousten päätöksistä tehdyt lukuisat oikaisuvaatimuksetkaan eivät ole muuttaneet tilannetta.

Kun Tenojokisääntö sekä sivuvesisääntö jo selkeästi suosivat paikkakuntalaisia kalastusoikeuden haltijoita, kuten myös paikkakuntalaisia kalastusoikeutta vailla olevia, tulisi valtiovallan pidättäytyä lisäämästä heidän kalastusoikeuttaan ja samalla eriarvoisuutta ulkopaikkakunnilla asuviin kalastusoikeuden omistajiin nähden Tenojoen vesistöalueella. Kun Metsähallitus on tulkinnut kiinteistöjen erityisperusteisia kalastusoikeuksia niin, etteivät ne koskisi lainkaan vapakalastusta, eriarvoisuus korostuu entisestään.

Paikkakuntalaisissa on myös osakaskuntien pienosakkaita. Osakaskunnan ja valtion vedet sijaitsevat sivujoissa usein joen vastakkaisilla rannoilla. Kun osakaskunnan heille myöntämät lupavuorokaudet tulisi käytetyiksi, riittäisi siirtyminen joen toiselle puolelle tai hieman sivusuunnassa ja kalastettaisiin valtion vesialueella täsmälleen samoja kaloja samassa virtaavassa vedessä kuin osakaskunnan luvalla. Käytännössä paikkakuntalaisen osakkaan vuorokausilupa muuttuisi kalastuslain 10§ muutoksen johdosta kausiluvaksi sivujoella. Eli paikkakuntalaisella pienosakkaallakin olisi kausilupa sekä Tenolle, että sivujokiin mutta kenelläkään ulkopaikkakuntalaisella osakkaalla ei olisi mahdollisuutta saada kausilupaa kummassakaan kohteessa.

Eli siis: *Paikkakuntalaisella osakkaalla olisi mahdollisuus kalastaa **osakkaan statuksella** koko kausi Tenojoessa, **osakkaan statuksella** osakaskunnan vuorokaudet sivuvedessä sijaitsevalla yhteisellä vesialueella ja vielä tämän lisäksi **kunnassa asuvan statuksella** sivuvesien valtion vedessä koko kauden. Lakiesityksen toteutuessa esitetyssä muodossa, eriarvoisuus ja tulehtunut tilanne paikkakunnalla eivät ole paranemassa.*

Tenon kiinteistönomistajat ry vastustaa ehdotettua kalastuslain 10 §:n muutosta, ellei samanaikaisesti **pakottavalla lainsäädännöllä** varmisteta kaikkien osakkaiden kausiluvan lunastamismahdollisuutta osakaskuntien yhteiseen veteen.

7. Kalastusoikeuksien luovuttaminen

Maa- ja metsätalousvaliokunta on pitänyt Tenojokisäännön käsittelyyn liittyvässä mietinnössä välttämättömänä, että yhteisaluelain säännöksiä sekä kalastuslakia muutetaan jatkossa siten, että hallitsematonta oikeuksien luovuttamista ulkopuolisille tahoille ei sivuvesissä pääse tapahtumaan. Hallitsemattomalla kalastusoikeuksien massaluovuttamisella vaarannetaan perustuslain 20 §:ssä kaikille säädettyä vastuuta luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä. Suosituimmilla kalastuspaikoilla syntyy ruuhkaa, kun kalastusoikeuksien kaupallisten luovutusten saajat miehittävät ne. Erityisen hankalaksi koetaan Kevojoen tilanne, jossa osakas pitkän ja vaivalloisen venematkan ja jalkapatikan jälkeen joutuu toteamaan kaikki kunnolliset kalastuspaikat miehitetyiksi. Luovutetun luvan voi ostaa kuka tahansa ohikulkija, joka ei välttämättä tunne edes kalastusvälineiden desinfiointiin ja muihin lohenkalastukseen liittyviä velvollisuuksia.

Näkemyksemme mukaan luovutusoikeus voisi edelleenkin sisältyä kalastuslakiin, mutta se tulisi olla mahdollista vain osakkaan perheenjäsenille tai muille saman osakaskunnan osakkaille.

8. Yhteenveto

Tenon kiinteistönomistajat ry on selkeästi nostanut esiin Tenon kalastussopimuksen valtiosääntöoikeudellisia ongelmia. Yhdistyksen, professori Kaarlo Tuorilta, tilaama asiantuntijalausunto ulkopaikkakuntalaisten oikeudellisista puutteista Tenon kalastussopimuksessa on toimitettu maa- ja metsätalousministeriölle alkuvuonna 2018. Mihinkään lausunnon osoittamaan epäkohtaan ei ministeriö ole esittänyt yhtäkään parannusta asetuksillaan tai uusilla lakiesityksillä. Kuitenkin ministeriö on kiireellisenä lähtenyt esittämään kalastuslain 10§ muutosta, vaikka kalastuslain sekä Tenon kalastussäännön hallituksen esityksissä on tuotu esiin painavat valtiosääntöoikeudelliset perustelut sille, ettei paikallisille henkilöille ole mahdollisuutta antaa laajaa kalastusoikeutta valtiosopimuksen kautta säännellyn lohen vaellusalueen sivujokiin.

Tenon kiinteistönomistajat ry on esittänyt maa ja metsätalousministeriölle useissa lausunnoissaan, että lainsäädäntöön tulisi sisällyttää pakottava ja yksiselitteinen säädös, joka suojelee osakkaiden omaisuuden normaalia, kohtuullista ja järkevää käyttöä. Säädös velvoittaisi osakaskuntia kohtelemaan kaikkia osakkaita siten, että se takaisi kaikille asuinpaikasta ja kalastusoikeuden määrästä riippumatta oikeuden lunastaa **minimissään yksi vapa- ja viehekalastuslupa koko kalastuskaudeksi**. Minuutti-, tunti- ja vuorokausiluvat tulisi olla kiellettyjä, jos jollekin osakasryhmälle myönnettäisiin samanaikaisesti kausilupa.

Olemme edellä kiinnittäneet huomiota perustuslain 6 §:n turvaamaan yhdenvertaisuuteen sekä omaisuudensuojaan. Utsjoella saman osakaskunnan osakkaiden keskinäinen yhdenvertaisuus ei toteudu likimainkaan, kun Tenojokisääntö kohtelee paikkakunnalla asuvia osakkaita eri tavalla kuin muualla asuvia osakkaita ja nyt ollaan muuttamassa kalastusoikeutta valtion vesialueella edelleenkin paikallisia henkilöitä suosivaksi.

Kalastusmahdollisuuksien turvaamisella on omaisuudensuojan lisäksi myös kulttuurisia merkityksiä, kuten esimerkiksi kalastusperinteen siirtäminen jälkipolville. On mahdotonta hyväksyä sitä, että lapsenlapsille joutuu opettamaan perhokalastusta omassa mökkirannassa siiman päässä olevan värikkään villalankatupsun avulla, kun osakaskunta on mielivaltaisesti kuivannut tyhjiin tilan viehekalastusmahdollisuuden. Kalastusoikeus on kiinteistön omaisuusvaikutteinen ulottuvuus ja kuuluu siten perusoikeuksissa omaisuudensuojan kovaan ytimeen.

Pyydysyksiköinnin soveltuminen viehekalastukseen voidaan kyseenalaistaa täysin tarpeettomana, koska uusi kalastuslaki virtaavia vesiä lukuunottamatta sallii kaikille viehekalastusmahdollisuuden yhdellä vavalla. Valtioneuvoston asetus kalastuksesta Tenojoen vesistön sivuvesistöissä määrää 7 §:ssä lohen vuorokausikiintiöksi enintään kaksi (2) lohta, joten kaikkien osakkaiden kausilupaoikeus ei uhkaisi kalakantoja. Lisärajoituksia voidaan tarpeen mukaan tehdä kalakantojen suojelemiseksi, mutta niiden tulee koskea kaikkia kalastajaryhmiä ja kalastusmuotoja.

Tenon kiinteistönomistajat ry:n kanta on, että eduskunnan tahtoa osakkaiden keskinäisen yhdenvertaisuuden toteutumisesta sekä pienosakkaiden omaisuudensuojaa ja oikeusturvaa kaikilta osin tulee myös Tenojoen sivuvesien kalastuksessa noudattaa. Lainsäätäjän tehtävä on huolehtia siitä, että laki ei sisällä sellaista tulkinnan mahdollisuutta, että oikeuskäytäntö muodostuisi vasta tuomioistuinkäsittelyn kautta.

Lisäksi lainsäätäjän tulee varmistaa, että perustuslain julkiselle vallalle antama velvollisuus huolehtia kaikkien Suomen kansalaisten perusoikeuksien turvaamisesta toteutuisi. Pohjoisimmassa osassa Suomea näin ei ole ollut.

Seinäjoella 12.2.2019

Tenon kiinteistönomistajat ry

Veikko Rintamäki, hallituksen puheenjohtaja

Juhani Taivalaho, hallituksen jäsen